

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 /Іван КАЛИНИЧ/
«30» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ В ЗЗСО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»** спеціальності **014 «Середня освіта (Географія)»** освітньо-професійної програми «**Географія**».

Укладач: Лета Василь Васильович, кандидат географічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «23» червня 2022 року

Завідувач кафедри Степан ПОП

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від «29» червня 2022 року

Голова методичної комісії Людвіг ПОТІШ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	5	6
	Лекції:	
	30 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	14 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	не передбачено	
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «**Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО**» є підготовка освітян до впровадження курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі та створення системи фінансової освіти і виховання в навчальному закладі. Курс спрямований на виконання таких основних завдань:

- поглиблення знань з макроекономіки, усвідомлення сутності та ролі фінансів і фінансових відносин у політичному, економічному та соціальному житті;
- з'ясування значення фінансової освіти як одного із чинників економічної стабільності;
- проектування методичної системи впровадження фінансової грамотності в основній школі;
- удосконалення вмінь самоосвітньої діяльності, що забезпечить розвиток професійної компетентності у сфері фінансової освіти і виховання учнів основної школи.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК 12. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО**» вивчається у 5-му семестрі, відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, від так, опанування дисципліни потребує попереднього вивчення таких освітніх компонентів освітньої програми:

ОК 1. Ділова українська мова

ОК 29. Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»

ОК 30. Методика навчання географії в закладах загальної середньої освіти

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
<i>Знає та розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).	РН 3.

<i>Знає та розуміє</i> особливості навчання різнорідних груп учнів, <i>застосовує</i> Диференціацію навчання, <i>організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.	PH 4.
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	PH 5.
<i>Уміє використовувати</i> інструмент демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	PH 6.
<i>Уміє застосовувати</i> міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	PH 7.
<i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	PH 8.
<i>Знає, розуміє і демонструє здатність</i> реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	PH 22.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр PH
Студент вміє користуватись методичними засобами та володіє методикою викладення матеріалів на рівні ЗЗСО.	PH 3.
Вміє застосовувати індивідуальний та творчий підхід до учнів з метою ефективного навчання основ фінансової грамотності.	PH 4.
Володіє базовою та спеціалізованою термінологією з основ економіки та фінансів.	PH 5.
Знає та вміє застосовувати нормативно-правові акти під час навчання фінансової грамотності.	PH 6.
Знає та володіє методикою навчання фінансової грамотності, а також застосовує міжнародну практику та педагогічні стандарти інших країн.	PH 7.
Вільно володіє та застосовує технічні засоби та новітні принципи навчання.	PH 8.
Володіє матеріалом з основ фінансової грамотності та методикою їх викладення на рівні базової середньої школи.	PH 22.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виконання індивідуальних завдань під час практичних занять та самостійної роботи, виконання тестових завдань при поточному контролі, модульні контрольні роботи; екзамен.

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, інструктаж), практичні (вправи, графічні роботи), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді, індивідуальні завдання.

Форма модульного контролю: письмова робота, індивідуальні завдання.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен – усний.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3		
15	15	20	50	100

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання				Модульна контрольна робота	Сума
T4	T5	T6	T7		
10	10	15	15	50	100

T4, T5 ... – теми практичних робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	3	50	4	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	4	100	5	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни проводиться двічі протягом семестру. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які виконали всі лабораторні роботи та мають поточні підсумкові бали (максимум 50 балів – модулі 1, 2).

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання студентом розгорнутих письмових відповідей на 3 запитання та виконання практичного завдання.

Перескладання модульного контролю відбувається за умови отримання студентом незадовільної оцінки. Після складання та перевірки другого модульного контролю, студентам оголошується загальна кількість балів. В разі, якщо студент набрав 60 і більше балів, то екзамен можна виставити за результатами модульних контролів. Якщо студент бажає покращити оцінку, то він складає екзамен за всією семестровою програмою курсу.

Критерії оцінювання модульного циклу

Сума балів	Оцінка за національною та ECTS шкалою	Критерії оцінювання
90-100	Зараховано А	Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
82-89	Зараховано В	Студент повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
74-81	Зараховано С	Студент повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
64-73	Зараховано D	Студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

60-63	Зараховано E	Студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.
35-59	Незараховано FX	Студент не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило, такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.
0-34	Незараховано F	Студент не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна.

В разі, якщо студент набрав 60 і більше балів, то екзамен можна виставити за результатами модульних контролів. Якщо студент бажає покращити оцінку, то він складає екзамен за всією програмою курсу без урахування балів, набраних за модульні контролі.

Якщо за результатами підсумкового семестрового контролю студент набрав менше 60 балів, а в результаті двох модульних контролів – більше 60, то викладач має право дати додаткові запитання або завдання для того, щоб вияснити рівень умінь та навичок, здобутих студентом протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фінанси. Фінансова система і фінансова політика

Тема 1. Фінанси як сукупність економічних відносин. Фінанси. Їх виникнення і генезис. Сутність і відмінні ознаки фінансів. Функції фінансів. Значення фінансів для організації ефективних економічних відносин. Фінансова система. Основні принципи функціонування фінансової системи. Особливості становлення і розвитку фінансової системи України. Структура фінансової системи країни.

Тема 2. Державне регулювання фінансової сфери. Звідки в держави беруться гроші. Державний бюджет. Як держава регулює грошовий обіг. Грошовий ринок.

Тема 3. Сучасний ринок фінансових послуг: загальна структура і значення. Фінансові послуги. Сучасний ринок фінансових послуг. Тенденції розвитку ринку фінансових послуг в умовах глобалізації.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність і державне регулювання. Циклічність розвитку

економічних процесів. Цикли ділової активності, їхні види. Фінансова теорія економічних циклів. Фінансові причини найглибших економічних криз XX і XXI століть. Макроекономічна політика. Форми, методи та інструменти фінансового регулювання економіки. Грошово-кредитна політика держави.

Тема 5. Податки: поняття та їхня роль. Оподаткування доходів фізичних осіб та бізнесу. Інші податки та збори. Єдиний соціальний внесок. Особливості оподаткування в Україні. Податкові пільги.

Тема 6. Банки та їхні функції в економіці. Структура банківської системи України. Нагляд за функціонуванням банків в Україні. Основні банківські послуги для фізичних та юридичних осіб. Порядок відкриття та користування поточним рахунком. Комісії за відкриття та користування поточним рахунком. Довідка про рух коштів та контроль за зарахуваннями/витратами.

Змістовий модуль 2. Теоретико-методологічні засади формування фінансової грамотності

Тема 7. Фінансова грамотність як складова фінансової культури. Фінансова грамотність: термінологічний словник. Сучасний рівень фінансової грамотності населення України. Аналіз соціологічних досліджень щодо рівня фінансової грамотності населення в Україні: портрет споживача фінансових послуг. Фінансова поведінка населення в інших країнах світу: результати опитування. Світовий досвід підвищення фінансової обізнаності населення.

Тема 8. «Фінансова грамотність» у системі шкільної економічної освіти. Сучасний стан і проблеми шкільної економічної освіти. Роль курсів за вибором економічного профілю у формуванні фінансової грамотності учнів.

Тема 9. Методика викладання курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі. Фундаментальні економічні категорії у курсі за вибором «Фінансова грамотність». Фінансові процеси та явища. Введення до власних фінансів. Абетка власної фінансової безпеки. Споживач як основний суб'єкт сучасної економіки. Економічні ролі: найманий працівник, підприємець, інвестор. Історії фінансового успіху.

Тема 10. Теоретико-методологічні засади економічної підготовки вчителя. Економічні ролі людини. Рольова інтерпретація особистості як інструмент формування її економічних якостей. Економічна соціалізація. Економічна свідомість: рівні, параметри характеристики. Економічний світогляд. Економічна наука як концептуальна основа економічної свідомості.

Тема 11. Психолого-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності. Психологічні аспекти фінансової освіти учнів основної школи. Педагогічні основи фінансової грамотності та виховання. Роль сім'ї у фінансовому вихованні школярів.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Фінанси як сукупність економічних відносин.	7	4		-	-	3
Тема 2. Державне регулювання фінансової сфери.	5	2		-	-	3
Тема 3. Сучасний ринок фінансових послуг: загальна структура і значення.	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Макроекономічна нестабільність і державне регулювання.	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Податки: поняття та їхня роль.	6	2		-	-	4
Тема 6. Банки та їхні функції в економіці.	7	2	1	-	-	4

Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	42	14	6	-	-	22
Змістовий модуль 2.						
Тема 7. Фінансова грамотність як складова фінансової культури.	11	4	2	-	-	5
Тема 8. «Фінансова грамотність» у системі шкільної економічної освіти.	7	2		-	-	5
Тема 9. Методика викладання курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі.	11	4	2	-	-	5
Тема 10. Теоретико-методологічні засади економічної підготовки вчителя.	11	4	2	-	-	5
Тема 11. Психолого-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності.	7	2	1	-	-	4
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	48	16	8	-	-	24
<i>Усього годин</i>	90	30	14	-	-	46

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Фінанси як сукупність економічних відносин.	8	1		-	-	7
Тема 2. Державне регулювання фінансової сфери.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 3. Сучасний ринок фінансових послуг: загальна структура і значення.	8,5	0,5	1	-	-	7
Тема 4. Макроекономічна нестабільність і державне регулювання.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 5. Податки: поняття та їхня роль.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 6. Банки та їхні функції в економіці.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 7. Фінансова грамотність як складова фінансової культури.	9	1	1	-	-	7
Тема 8. «Фінансова грамотність» у системі шкільної економічної освіти.	8	1		-	-	7
Тема 9. Методика викладання курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі.	9	1	1	-	-	7
Тема 10. Теоретико-методологічні засади економічної підготовки вчителя.	10	1	1	-	-	8
Тема 11. Психолого-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності.	7,5	0,5		-	-	7
<i>Усього годин</i>	90	8	4	-	-	78

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Банківські відсотки.	2	0,5
2.	Особливості системи оподаткування.	2	0,5
3.	Визначення ціни ринкової рівноваги з врахуванням попиту та пропозиції.	2	0,5
4.	Створення реклами власного товару чи послуги.	2	0,5
5.	Курси валют.	2	1

6.	Інвестиційна діяльність.	2	1
7.	Планування сімейного бюджету.	2	1
Разом		14	4

6.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Фінансова система України.	2	3
2.	Відомі фінансові установи світу.	2	3
3.	Економічна наука про значення ринку фінансових послуг: аналіз наукових видань.	2	3
4.	Найглибші економічні кризи ХХ та ХХІ століть.	2	3
5.	Формування економічної відповідальності учнів основної школи в педагогічній теорії та практиці.	2	3
6.	Особливості економічного виховання учнів у педагогічній спадщині видатних вітчизняних педагогів ХХ століття.	2	3
7.	Особливості формування фінансової грамотності населення у країнах Європи.	2	3
8.	Особливості формування і розвитку грошової культури в Україні.	2	3
9.	Види підприємницької діяльності.	2	3
10.	Фінансова грамотність як складова фінансової культури учнівської молоді.	2	4
11.	Шляхи формування фінансової культури учнів основної школи.	2	4
12.	Історія становлення й розвитку шкільної економіки та методики її навчання.	2	3
13.	Особливості шкільної економічної освіти в зарубіжних країнах.	2	4
14.	Міжпредметні зв'язки та їх роль у формуванні системи економічних знань.	2	4
15.	Інтеграційний потенціал економіки та шляхи його реалізації у навчально-виховному процесі.	2	4
16.	Рольовий підхід до структурування економічних знань у шкільній економічній освіті.	2	4
17.	Формування економічного світогляду учнів на уроках природничо-математичних дисциплін.	2	4
18.	Ставлення до грошей та особливості грошової поведінки дитини.	2	3
19.	Сучасні дослідження явища фінансової культури в педагогіці.	2	3
20.	Методика підготовки і проведення фінансового тижня у школі.	2	4
21.	Роль сім'ї у фінансовому вихованні школярів.	2	3
22.	Абетка власної фінансової безпеки. Створити сторінки «Банківські картки. Як правильно користуватися банківською картою» і «Правила безпеки під час здійснення електронних платежів».	2	3
23.	Рекомендації щодо методики проведення уроків з курсу «Фінансово грамотний споживач».	2	4
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний пристрій для проведення лекційних занять, персональні ноутбуки, планшети для демонстрації наочного матеріалу з навчальної дисципліни, віртуальне навчальне середовище Moodle, Microsoft Office, Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Засоби дистанційного навчання: система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глущенко А. С. Фінанси / А. С. Глущенко. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 190 с.
2. Фінансова грамотність : навч. посібник для вчителя / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. К., 2013. 312 с.
3. Економічна теорія. Макроекономіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. К. : Знання, 2012. 206 с.
4. Збірник програм з економіки для загальноосвітніх навчальних закладів (курси за вибором). – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. Ч. I : 10–11 класи (для 11 класу). 208 с.
5. Фінансова грамотність : робочий зошит для учня / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. К., 2012. 115 с.

Допоміжна література

1. Захаркіна Л. С. Підвищення рівня фінансової грамотності населення України / Л. С. Захаркіна, К. П. Катериніна // Економічний форум. – 2014. – № 4. – С. 200–207.
2. Корнівська В. О. Формування фінансової культури українського населення в контексті мінімізації ринкової асиметрії [Електронний ресурс] / В. О. Корнівська // Економіка і прогнозування. 2011. – № 4. – С. 117–126. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/econprog_2011_4_13.pdf.
3. Кучерова Г. Ю. Шляхи розвитку фінансової культури населення [Електронний ресурс] / Г. Ю. Кучерова // Вісник Східно-європейського університету економіки і менеджменту. 2013. № 2. – С. 125–131. (Сер. : Економіка і менеджмент). Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsuem_2013_2_18.pdf.
4. Ломачинська І. А. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки в умовах глобальної трансформації [Електронний ресурс] / І. А. Ломачинська. Режим доступу : http://onu.edu.ua/uk/science/sp/announcer_onu/economics/econom16_20.
5. Радзішевська Д. В. Підвищення фінансової грамотності населення України як один із пріоритетів державної політики на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Д. В. Радзішевська. Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Radzishevaska.pdf>.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/fingram/2Financial_Literacy_Workbook_Aug2019.pdf
2. https://www.youtube.com/watch?v=VrB940dviuk&ab_channel=%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0%D0%91%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%B9
3. https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/143
4. https://drive.google.com/file/d/1sX0_yXLchhQ_pj_QLyakgbpGqo5Sdf0K/view
5. <https://simeinyi-budzhet.ua/familybudget/how-to-save-money/>